

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Vniversae Theologiae Speculativæ, Sacramentalis,
& moralis**

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

De Ivstitia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42284

cui ea lege, ut pro illo preces adhibeat apud Principem. Non tamen, si ob preces tuas Prælatus alicui beneficium conferat.

Res. 9. Simonia mentalis non subjacet poenis in jure latis contra simoniacos. Idem dic de conventionali, nisi sit confidentiæ, quæ excommunicationi papali, aliisque poenis subjicitur.

Beneficium simoniacè acquisitum restituendum est superiori, & pretium illius ipsi danti, si beneficium nondum sit traditum, secus Ecclesiæ, vel pauperibus.

DE JUSTITIA.

CAP. VIII. **J**ustitia strictè sumpta definiri solet, *Res. 1.* Perpetua & constans voluntas jus suum unicuique tribuendi.

Distinguitur à temperantia & fortitudine, quia non sunt ad alterum; & à Religione, amicitia, pietate, aliisque virtutibus quæ sunt ad alterum, quia deficiunt à ratione æqualis, vel debiti.

Jus seu debitum legale est duplex, aliud simpliciter, aliud secundum quid. Prius quod respicitur à justitia, tres conditiones exigit. 1. ut simpliciter sit debitum. 2. ut constituat æqualitatem simpliciter. 3. ut sit simpliciter ad alterum.

Tale autem jus seu opus justum quod attenditur à justitia, supponit in alio jus exigendi, & respectu illius dicitur debitum & æquale.

Unde quando dicitur, proprium esse justitiæ constituere æqualitatem, hoc non debet semper intelligi de æqualitate rei ad rem, sed de æqualitate cum jure alterius.

Indeque colligi potest, quo sensu justitia dicatur habere medium rei, aliæ verò virtutes morales medium rationis.

Intelligitur quoque, eam non versari per se circa passiones, sed tantummodo circa res & actiones

externas, per quas homo ordinatur ad alterum.

Et rursus, objectum materiale justitiæ esse opus justum alteri debitum, formale idem opus ut debitum. Item, idem opus esse objectum quod, personam vero cui debetur, objectum cui.

Ref. 2. Justitia particularis vulgò dividitur in commutativam, & distributivam, tanquam in species distinctas.

In justitia distributiva medium sumitur, secundum geometricam proportionem; in commutativa, secundum arithmeticam.

Condicio personæ in justitia distributiva attenditur secundum se; in commutativa autem, per accidens.

Justitia distributiva, & commutativa non distinguuntur quoad materiam remotam, sed quoad proximam.

Distributiva respicit distributiones bonorum, & onerum communium, commutativa vero commutationes humanis usibus accommodatas, easque vel utrinque, ut in contractibus, vel ex parte tantum, ut in delictis voluntariis.

Porro circa has posteriores versatur, ut eas corrigat, & ad æqualitatem per debitam compensationem reducat.

In justitia distributiva justum ex contrapasso non constituitur, neque ut plurimum in commutativa, sed interdum per accidens.

Ref. 3. Inter species justitiæ strictè sumptæ numerari etiam solet justitia legalis quæ est virtus specialis bonum commune respiciens.

Unde distinguitur à pietate, & obedientia. Potest autem reduci ad justitiam commutativam.

Ref. 4. Justitia etiam vindicativa est vera species justitiæ, non tamen à commutativa distincta.

Persona læsa exercet quoad effectum, actum justitiæ commutativæ, quando à judice vindictam injuriæ commensam postulat.

CAP.

CAP. IX. *Res. 1.* Dominium à Juristis definitur, jus perfectè disponendi de re corporali, nisi lex obstet.

Quæ definitio admittitur à Theologis, modo particula illa, *corporali*, ex ea tollatur.

Ea non competit dominio jurisdictionis, nec dominio proprietatis imperfecto sive directo, sive utili, sed perfecto quod proprietatem, & usum completur.

Uusus est jus utendi re aliena, salva illius substantia: usufructus verò jus ea utendi, & fruendi.

Servitus sumitur pro subjectione, seu obligatione quæ est in re alicujus, ut quodammodo serviat alteri, & pro jure tali obligationi respondente.

Sumitur quoque, non modo pro jure utendi, aut fruendi re aliena, sed etiam circa illam aliquid impediendi.

Possessio est duplex, alia facti, alia juris: prior definitur à Juristis, apprehensio, vel detentio rei corporalis adminiculo corporis animi, & juris. Posterior, jus insistendi alicui rei tanquam suæ, non prohibita possideri.

Verùm Theologicè prior potest definiri, Occupatio rei alicujus facta proprio nomine. Posterior vero, jus retinendi & utendi re occupata ab aliquo, tanquam proprio ipsius domino.

Res. 2. Dominium ut hîc sumitur, pro potestate liberè utendi re aliqua, est opus solius substantiæ intellectualis.

Omnis substantia intellectualis est capax domini. Nec tantùm Deus, & Angeli, sed etiam homines, imò & infantes.

Filii-familias nondum emancipati habent dominium, & usum-fructum bonorum castrensiùm, & quasi castrensiùm: Adventitiorum autem, non nisi proprietatem.

Et si servus non habeat eorum dominium, quæ acquirir

quirit ut servus, potest tamen habere acquisitionum alio titulo.

Homo rerum quas possidet, non amittit dominium, etsi in peccatum mortale labatur.

Ref. 3. Homo habet per se loquendo, dominium in res corporeas sub caelo existentes; quamvis non omnes sibi applicare possit.

Ecclesiae, & communitates habent dominium bonorum ipsis concessorum, etsi non possint ea alienare.

Religiosi tamen solemniter professi, nullius rei temporalis dominium in particulari habere possunt.

Unus homo potest dominium acquirere in alterum idque quatuor modis: nempe jure belli, navitate ex serva, iusta condemnatione, & emptione.

Consuetudine tamen introductum est, ut Christiani non fiant servi Christianorum, à quibus in bello capiuntur.

Homo non habet dominium in vitam, & membra corporis sui, sed est tantum eorum custos.

Verum est dominus suae famae & honoris, adeoque potest illius detrimentum pati, nisi id vergat in damnum alterius.

Dici etiam potest, hominem habere aliquo modo dominium bonorum spiritualium.

Ref. 4. Ad acquisitionem domini requiritur titulus, & plerumque rei traditio, seu apprehensio. Titulus tamen interdum sufficit, ut in acceptatione beneficii, & hereditatis.

In his & similibus casibus, per solum titulum datur jus in re, in aliis vero plerisque datur tantum jus ad rem.

Jus in re dicitur illud, quod immediatè tribuit actionem in rem; jus vero ad rem, quod tribuit tantam actionem in personam.

Res quae nullius sunt, fiunt primò occupantis, ita
ut qui

ut qui prius eas capit, acquirat earum dominium, nec possit iis privari, sine iniustitia.

Quomodo id debeat intelligi, in multarum rerum occupatione, vel inventione speciatim declaratur.

Res. 5. Legitimus modus comparandi alicujus rei, quæ alterius est dominium, est per voluntatem domini, illius dominium in alium transferentis.

Dominium non transfertur per solum actum internum, sicut per ejusmodi actum deperditur.

Promissio quæ est deliberata & spontanea fidei obligatio, facta alteri de re aliqua bona & possibili, non obligat ante acceptationem, saltem ut plurimum.

Quod addo, quia promissiones factæ civitati, vel universitati, vel Ecclesiæ, vel hospitali obligant ante acceptationem.

Promissio seriò facta & acceptata obligat sub mortali, quando res promissa est notabilis. In quibusdam tamen casibus obligatio cessat.

Materia quæ est gravis in furto, non est eò ipso gravis in promissione, adeoque requiritur major ad peccatum mortale in ea constituendum.

Non transfertur dominium per contractum jure naturali validum, & jure civili, vel canopico irritum, Secus si talis contractus tantum non amittatur jure humano ut legitimus, nec detur actio contra debitorem.

Res. 6. Dispositione legis humanæ, dominium alicujus rei acquiritur sine consensu domini, per præscriptionem.

Præscriptio hic sumitur pro acquisitione domini, per continuationem possessionis, tempore à lege definito.

Ejus eavis est, ut non tantum in foro externo, sed etiam in foro conscientie dominium transferat in possessorem.

Ut valeat, requiritur possessio saltem civilis, eaque propria, bona fides, titulus probabiliter presumptus, saltem ut plurimum, & tempus legitimum, seu jure prescriptum.

Ignorantia vincibilis sive sit juris, sive facti, non sufficit ad prescriptionem. Invincibilis vero si sit facti, aut juris dubii sufficit, non si sit juris perspicui.

Tempus ad prescriptionem requisitum varium, est, juxta varias condiciones rerum quae prescribuntur.

Conceditur restitutio in integrum per quatuor annos post expletum tempus prescriptionis.

DE CONTRACTIBVS.

CAP. X. **C**ontractus est conventio mutua, seu *par*
Ref. 1. **C**ontractum ex quo vel ex utraque, vel saltem ex altera parte oritur obligatio.

Quidam contractus dicuntur perfici re, alii consensu, alii verbis, alii scriptura.

Contractus dividitur in nominatum & innominatum, cujus 4. sunt species vulgares, Do ut des, &c. 2. in contractum bonae fidei, & stricti juris. 3. in lucrativum, & in onerosum.

Ref. 2. Ad valorem contractus requiritur consensus liber, procedens ex intentione se obligandi, & signo aliquo externo expressus.

Contractus factus per metum injustè incussum, valet, donec per sententiam irritetur. Qui tamen per talem contractum aliquid acquirit, tenetur ad restitutionem.

Error circa substantiam irritat contractum, non error circa rei accidentia, si sit tantum committens.

Iste tamen contractus in foro conscientiae rescindi potest, ex parte decepti, quando dolus alterius contrahentis ei causam dedit.

Contra-